

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2024-2030

Rok akademicki 2028/2029

1.1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE/MODULE

Nazwa przedmiotu	Prawo i Medycyna sądowa
Kod przedmiotu*	PMS
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Medycznych, Uniwersytet Rzeszowski
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Zakład Medycyny Sądowej i Prawa Medycznego
Kierunek studiów	Lekarski
Poziom studiów	Studia jednolite magisterskie
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Stacjonarne/niestacjonarne
Rok i semestr/y studiów	V rok, 9, 10 semestr
Rodzaj przedmiotu	Obowiązkowy
Język wykładowy	Polski
Koordinator	dr n. med. Wojciech Kwietniewski
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Wojciech Kwietniewski Maciej Kaniewski

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.2. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt ECTS
9	15	-	-	-	15	-	-	-	1
10	-	15	-	-	-	-	-	-	1

1.3. Sposób realizacji zajęć

x zajęcia w formie tradycyjnej

 zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość1.4. Forma zaliczenia przedmiotu/ modułu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Wiedza z zakresu diagnostyki laboratoryjnej i toksykologii

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1. Cele przedmiotu/modułu

C ₁	zapoznanie się z podstawami prawa karnego, cywilnego i rodzinnego z uwzględnieniem regulacji prawnych dotyczących wykonywania zawodu lekarza - odpowiedzialność karna, cywilna i zawodowa. Orzecznictwo sądowo-lekarskie. Tanatologia. Toksykologia sądowo-lekarska. Genetyka sądowa.
C ₂	Zdobycie umiejętności i kompetencji w zakresie posługiwania się wiedzą z zakresu prawa medycznego; posługiwania się przepisami regulującymi prawo wykonywania zawodu w Polsce i Unii Europejskiej; interpretacji artykułów kodeksu karnego dotyczących przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu człowieka oraz zasad odpowiedzialności karnej i cywilnej lekarza;
C ₃	Umiejętność stwierdzania zgonu i prawidłowego wypełniania karty zgonu; przeprowadzania oględzin zwłok w miejscu ich ujawnienia; ustalania orientacyjnego czasu zgonu oraz przypuszczalnej przyczyny śmierci; rozpoznawania i różnicowania rodzajów śmierci;
C ₄	Umiejętność zabezpieczania materiału biologicznego do badań histopatologicznych, serologicznych i toksykologicznych w czasie sądowo-lekarskiej sekcji zwłok; przeprowadzania badania poszkodowanego;
C ₅	Umiejętność sporządzania opinii sądowo-lekarskiej dla potrzeb postępowania karnego i cywilnego

3.2 EFEKTY UCZENIA SIĘ DLA PRZEDMIOTU/ MODUŁU

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu (modułu)	Odniesienie do efektów kierunkowych (KEK)
WIEDZA: ABSOLWENT ZNA I ROZUMIE		
EK_01	regulacje prawne dotyczące praw pacjenta i Rzecznika Praw Pacjenta oraz istotne na gruncie działalności leczniczej regulacje prawne z zakresu prawa pracy, podstaw wykonywania zawodu lekarza i funkcjonowania samorządu lekarskiego;	G.W ₅
EK_02	regulacje prawne dotyczące organizacji i finansowania systemu ochrony zdrowia, udzielania świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych oraz zasady organizacji podmiotów leczniczych, zasady funkcjonowania narzędzi i usług informacyjnych i komunikacyjnych w ochronie zdrowia (e-zdrowie);	G.W ₇ .

EK_03	obowiązki prawne lekarza w zakresie stwierdzenia zgonu pacjenta;	G.W8.
EK_04	regulacje prawne dotyczące eksperymentu medycznego oraz prowadzenia badań naukowych z udziałem ludzi;	G.W9.
EK_05	regulacje prawne dotyczące przeszczepów, sztucznej prokreacji, przerywania ciąży, zabiegów estetycznych, opieki paliatywnej, uporczywej terapii, chorób psychicznych, chorób zakaźnych;	G.W10.
EK_06	regulacje prawne dotyczące obowiązków lekarza w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie;	G.W11.
EK_07	podstawowe regulacje z zakresu prawa farmaceutycznego, w tym zasady obrotu produktami leczniczymi i medycznymi, wystawiania recept, w tym e-recept, refundacji leków, współpracy lekarza z farmaceutą, zgłaszania niepożądanego działania leku;	G.W12.
EK_08	regulacje prawne dotyczące tajemnicy lekarskiej, odpowiedzialności karnej, cywilnej i zawodowej lekarza, zasady prowadzenia, przechowywania i udostępniania dokumentacji medycznej, w tym e-dokumentacji, oraz ochrony danych osobowych;	G.W13.
EK_09	pojęcie śmierci gwałtownej i nagłego zgonu oraz różnice między urazem a obrażeniem;	G.W.14
EK_10	podstawy prawne i zasady postępowania lekarza podczas oględzin zwłok na miejscu ich ujawnienia oraz sądowo-lekarskiego badania zwłok;	G.W15.
EK_11	zasady diagnostyki sądowo-lekarskiej i opiniowania w przypadkach dotyczących dzieciobójstwa i rekonstrukcji okoliczności wypadku drogowego;	G.W16.
EK_12	zasady sporządzania opinii w charakterze biegłego;	G.W17.
EK_13	zasady opiniowania sądowo-lekarskiego dotyczące zdolności do udziału w czynnościach procesowych, skutku biologicznego oraz uszczerbku na zdrowiu;	G.W18.
EK_14	pojęcie i typologię zdarzeń niepożądanych, w tym błędów medycznych i zdarzeń medycznych, ich najczęstsze przyczyny, skutki, zasady zapobiegania oraz opiniowania w takich przypadkach;	G.W19.
EK_15	zasady pobierania materiału do badań toksykologicznych i hemogenetycznych;	G.W20.

Umiejętności: absolwent potrafi		
EK_16	wystawiać zaświadczenia lekarskie i orzeczenia lekarskie, sporządzać opinie dla pacjenta, uprawnionych organów i podmiotów, sporządzać i prowadzić dokumentację medyczną (w postaci elektronicznej i papierowej) oraz korzystać z narzędzi i usług informacyjnych oraz komunikacyjnych w ochronie zdrowia (e-zdrowie);	G.U6.
EK_17	rozpoznać podczas badania pacjenta zachowania i objawy wskazujące na możliwość wystąpienia przemocy, w tym przemocy w rodzinie;	G.U7.
EK_18	pobrać krew do badań toksykologicznych i zabezpieczyć materiał do badań hemogenetycznych;	G.U9
EK_19	organizować środowisko pracy w sposób zapewniający bezpieczeństwo pacjenta i innych osób przy uwzględnieniu wpływu czynników ludzkich i zasad ergonomii;	G.U10.

3.3 TREŚCI PROGRAMOWE

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Zajęcia organizacyjno – wprowadzające. Zapoznanie studentów z problematyką, kryteria zaliczenia.
Główne działy medycyny sądowej; oględziny zwłok i ich identyfikacja; określenie czasu śmierci; sądowo-lekarska sekcja zwłok; zasady sporządzania protokołu sekcyjnego;
Traumatologia sądowo-lekarska; uraz mechaniczny; śmierć gwałtowna; obrażenia postrzałowe; uduszenia gwałtowne; wypadkowość drogowa
Dokumentacja medyczna – prawny wymóg prowadzenia, jej znaczenie, sposób udostępniania. Przykłady zapisów w dokumentacji medycznej.
Alkohologia sądowo-lekarska; Opiniowanie o nietrzeźwości. Podstawowe pojęcia w toksykologii: trucizna, zatrucia, rodzaje zatruc, pobieranie materiału do badań toksykologicznych – od osób żyjących, zmarłych
Opiniowanie sądowo- lekarskie w przestępstwach przeciwko życiu i zdrowiu. Zasady opiniowania sądowo-lekarskiego w sprawach karnych i cywilnych. Opiniowanie w sprawach dotyczących błędu medycznego.

B. Problematyka ćwiczeń

Treści merytoryczne
Zajęcia organizacyjno – wprowadzające. Zapoznanie studentów z

problematyką, kryteria zaliczenia.
Sądowo lekarska sekcja zwłok – technika sekcyjna, modyfikacje techniki sekcyjnej.
Zasady sporządzania protokołu z sądowo lekarskiej sekcji zwłok, oględziny zewnętrzne i wewnętrzne, opis obrażeń, wywód opinii po wykonanej sekcji.
Traumatologia sądowo lekarska, śmierć gwałtowna: a/ pojęcie narzędzia w medycynie sądowej, zasady i możliwości sądowo-lekarskiej identyfikacji narzędzia b/ następstwa działania urazu mechanicznego c/ badanie ran w czasie sekcji zwłok d/ mechanizmy prowadzące do powstania obrażeń ciała; cechy przyżyciowości obrażeń e/ obrażenia postrzałowe f/ różnicowanie: samobójstwo, wypadek, zabójstwo
Genetyka sądowa. Dowód z badań hemogenetycznych. Medyczno-sądowe badanie śladów biologicznych. Ustalanie ojcostwa.

C. Problematyka seminarium

Treści merytoryczne
Zajęcia organizacyjno – wprowadzające. Zapoznanie studentów z problematyką, kryteria zaliczenia.
Broń palna i obrażenia postrzałowe, wybuchy. Rola współczesnej pośmiertnej diagnostyki obrazowej w medycynie sądowej – post mortem CT – „wirtualna autopsja”.
Oględziny zwłok w miejscu ich znalezienia, rola lekarza biegłego na miejscu zdarzenia – szacowanie czasu zgonu, ocena przypuszczalnej przyczyny śmierci.
Wypadki komunikacyjne: rola medyczna sądowego w rekonstrukcji zdarzenia - ekspertyza interdyscyplinarna
Kazuistyka konsekwencji niewłaściwego postępowania lekarskiego.

3.4 METODY DYDAKTYCZNE

Wykład: prezentacja multimedialna, przekazanie pogłębionej wiedzy z zakresu prawa i medycyny sądowej.

Ćwiczenia: Analiza przypadków; praca w grupach; dyskusja; formułowanie problemów badawczych analiza wniosków;

Seminaria: prezentacja multimedialna, analiza przypadków; dyskusja

Praca własna studenta: praca z książką

4 METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
---------------	---	---

	trakcie zajęć)	
EK_01-EK_15	Egzamin testowy – 50 pytań jednokrotnego i wielokrotnego wyboru Kolokwium testowe – 10 pytań jednokrotnego wyboru	W, SEM.
EK_16- EK_19	Obserwacja studenta	ĆW.

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest:

- obecność na wszystkich ćwiczeniach oraz wykładach
 - wykazanie się wiedzą i umiejętnościami co najmniej na poziomie 60% (ocena dostateczna) w zakresie materiału obowiązującego zgodnie z programem (patrz treści merytoryczne)
- Szczegółowe kryteria oceniania:

Wykłady:

Egzamin pisemny w postaci testu jedno- i wielokrotnego wyboru (łącznie 50 pytań)

- 5.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 93%-100%
- 4.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 85%-92%
- 4.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 77%-84%
- 3.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 69%-76%
- 3.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 60%-68%
- 2.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia poniżej 60%

Ćwiczenia, seminaria:

1. pełne uczestnictwo i aktywność w ćwiczeniach
2. zaliczenia pisemne cząstkowe (test jednokrotnego wyboru, 10 pytań)

Ocena umiejętności

- 5.0 – student aktywnie uczestniczy w zajęciach, jest dobrze przygotowany, bardzo dobrze zna regulacje prawne dotyczące udzielania świadczeń zdrowotnych, praw pacjenta, podstaw wykonywania zawodu lekarza, pobiera zgodnie z zasadami krew do badań toksykologicznych oraz prawidłowo zabezpiecza materiał do badań
- 4.5 – student aktywnie uczestniczy w zajęciach, dobrze zna regulacje prawne dotyczące udzielania świadczeń zdrowotnych, praw pacjenta, podstaw wykonywania zawodu lekarza, pobiera zgodnie z zasadami krew do badań toksykologicznych oraz prawidłowo zabezpiecza materiał do badań.
- 4.0 – student aktywnie uczestniczy w zajęciach, jest poprawiany, dobrze zna regulacje prawne dotyczące udzielania świadczeń zdrowotnych, praw pacjenta, podstaw

wykonywania zawodu lekarza, pobiera zgodnie z zasadami krew do badań toksykologicznych oraz zabezpiecza materiał do badań.

3.5 – student uczestniczy w zajęciach, jego zakres przygotowania nie pozwala na całościowe przedstawienie omawianego problemu, dostatecznie zna regulacje prawne dotyczące udzielania świadczeń zdrowotnych, praw pacjenta, podstaw wykonywania zawodu lekarza, pobiera zgodnie z zasadami krew do badań toksykologicznych oraz zabezpiecza materiał do badań niekiedy popełniając błędy

3.0 – student uczestniczy w zajęciach, dostatecznie zna regulacje prawne dotyczące udzielania świadczeń zdrowotnych, praw pacjenta, podstaw wykonywania zawodu lekarza, popełnia błędy podczas pobierania krwi do badań toksykologicznych oraz zabezpiecza materiał do badań niekiedy popełniając błędy, często jest korygowany

2.0 – student biernie uczestniczy w zajęciach, wypowiedzi są niepoprawne merytorycznie, nie zna regulacji prawnych dotyczących udzielania świadczeń zdrowotnych, praw pacjenta, podstaw wykonywania zawodu lekarza, pobiera błędnie krew do badań toksykologicznych oraz nieprawidłowo zabezpiecza materiał do badań

5. Całkowity nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia założonych efektów w godzinach oraz punktach ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające planu z studiów	45
Inne z udziałem nauczyciela (udział w konsultacjach, egzaminie)	3
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	35
SUMA GODZIN	83
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	2

1. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU/ MODUŁU

Wymiar godzinowy	-
Zasady i formy odbywania praktyk	-

2. LITERATURA

Literatura podstawowa:

1. Medycyna sądowa V.J. DiMaio, D. DiMaio (red. B. Świątek i Z. Przybylskiego), Urban&Partner 2003
2. Opiniowanie sądowo-lekarskie i toksykologiczne Z. Marek, M. Kłys, Zakamycze 2002

Literatura uzupełniająca:

3. Medycyna sądowa pod red. G. Teresińskiego – wybrane rozdziały PZWL 2019
4. Błąd medyczny (odpowiedzialność etyczno-deontologiczna i prawna lekarza) Z. Marek, Wydawnictwo Medyczne, Kraków 2007
5. LEK last minute. Prawo medyczne. Bioetyka L. Niebrój, P. Pampuszko
6. wyd.II, red. D. Sieroń DDRA Urban&Partner 2017
7. Czasopisma: Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej.